

НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛАСНИМИ ВІЙСЬКОВИМИ АДМІНІСТРАЦІЯМИ УКРАЇНИ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Володимир Васильович ЮР'ЄВ,

*здобувач Науково-дослідного
інституту публічного права
<https://orcid.org/0009-0009-5533-0510>*

Здійснюючи забезпечення правового режиму воєнного стану обласні військові адміністрації реалізують надані їм повноваження та адміністративно-правові засоби за відповідними напрямками. В юридичній літературі на сьогоднішній день відсутні наукові точки зору з приводу даного питання. Проте, з огляду на аналіз норм чинного законодавства, яке регламентує правовий режим воєнного стану та підзаконні документи державних і військових адміністрацій, до переліку даних напрямів, на нашу думку, відноситься:

- підтримка публічної безпеки та порядку на території області. Зазначені категорії пронизують на сьогоднішній день законодавство України, але тлумачення знаходять переважно в науковій літературі. В рамках воєнного стану, який супроводжується гострою суспільною нестабільністю, забезпечення публічної безпеки та порядку набуває особливо важливого значення та прямо впливає на ефективність проведення заходів правового режиму. Відсутність контролю ситуації в рамках окремої території та впливу на поведінку людей, які знаходяться в глибокому стресі, може зумовити виникнення фактів масових заворушень та вчинення групових правопорушень, що, в свою чергу, ускладнює, наприклад, контрдиверсію, контррозвідувальну та іншу спеціальну діяльність. У зв'язку із цим обласними військовими адміністраціям проводяться організаційно-управлінські заходи щодо спрямування роботи правоохоронних та інших органів влади з метою забезпечення публічної безпеки і порядку та виконання заходів воєнного стану на території області. Крім того, обласні військові адміністрації, з метою забезпечення публічної безпеки та порядку можуть вводити різноманітні заборони на території області, як то перебування на вулиці в певний час дня (комендантська година), торгувати окремими товарами тощо [1].

- організація безперервності роботи органів державної влади та надання громадянам публічних послуг. Згідно із частиною 3 статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» у разі утворення обласної та/або районної військової адміністрації на період дії воєнного стану та протягом 30 днів після його припинення чи скасування, у разі тимчасової окупації або оточення адміністративного центру області або у разі прийняття Верховною Радою України за поданням Президента України відповідного рішення: 1) повноваження такої обласної та/або районної ради здійснюють відповідні обласні та районні військові адміністрації; 2) виконавчий апарат такої районної та обласної ради підпорядковується начальнику відповідної військової адміністрації; 3) відповідні районні та обласні ради

не здійснюють свої повноваження; 4) комунальні підприємства, установи та організації, засновані на базі майна спільної власності територіальних громад району або області, підпорядковуються відповідній військовій адміністрації; 5) управління об'єктами спільної власності територіальних громад таких району та/або області здійснюється начальником відповідної районної та/або обласної військової адміністрації; 6) призначення осіб на посади та звільнення з посад, які здійснюються начальником районної військової адміністрації, погоджуються з начальником відповідної обласної військової адміністрації; 7) начальник обласної військової адміністрації, начальник районної військової адміністрації за погодженням з начальником відповідної обласної військової адміністрації може увільняти від виконання посадових обов'язків працівників виконавчого апарату такої районної та/або обласної ради (для таких працівників оголошується простій або здійснюється їх переведення на рівнозначну чи нижчу посаду) [1]. Тобто, даний напрям діяльності передбачає, що обласні державні адміністрації забезпечують роботу територіальних органів державної влади із врахуванням дії особливого режиму та загроз, з метою недопущення припинення виконання ключових повноважень держави на всій території України. Наприклад, протягом 2022 року, навіть з урахування активної фази збройної агресії росії щодо України та знаходження багатьох територій під окупацією, області військові адміністрації продовжували здійснювати ліцензування діяльності освітніх закладів в межах своєї компетенції користуючись правами місцевих державних адміністрацій [2];

- збереження фінансового-економічного потенціалу регіону. Ключовими негативними чинниками збройно агресії є загибель цивільних, військових та руйнування інфраструктури. Водночас, військові дії також негативним чином впливають на економічне життя регіону, його бізнес середовище. За цих умов, обласні військові адміністрації зобов'язані здійснити відповідні зусилля для збереження виробничих спроможностей області, мінімізувати її економічні втрати, знайти нові інвестиційні джерела за рахунок місцевої податкової політики, організувати здійснення контролю за прозорістю фінансово-господарських операцій тощо;

- соціально-гуманітарна підтримка населення регіону. Забезпечення режиму воєнного стану спрямовується не тільки на сектор безпеки, оборони і промисловості. Велике значення відіграє добробут населення відповідної території, особливо, якщо вона входить в зону ведення бойових дій. Налагожденням належної роботи органів безпеки та оборони, необхідно мінімізувати небезпеку для населення, у тому числі ту, яка обумовлена гуманітарною кризою. Досить часто, бойові дії перешкоджають отримання населенням належного харчування, комунальних та інших послуг нормальної життєдіяльності. Ціллю обласної військової адміністрації є забезпечити людей всім необхідним для попередження негативних наслідків. З цією метою, наприклад, надається різноманітна гуманітарна допомога, у тому числі засоби опалення: Розпорядження Харківської обласної військової адміністрації «Про організацію забезпечення населення Харківської області продовольчими товарами тривалого зберігання в умовах воєнного часу» від 24.03.2022 № 16В, Розпорядження Київської обласної військової адмініст-

рації «Про передачу у власність автомобілів, визначних гуманітарною допомогою» тощо [3;4]. В крайніх випадках, коли населенню загрожує суттєва небезпека, обласні військові адміністрації мають право ініціювати примусову евакуацію. Прикладом є спільний Наказ Оперативного угруповання військ «Херсон» та Херсонської обласної військової адміністрації «Про проведення обов'язкової евакуації у примусовий спосіб дітей з їхніми батьками, особами, які їх замінюють, або іншими законними представниками з окремих населених пунктів Бериславського, Каховського та Херсонського районів Херсонської області, де ведуться бойові дії» від 24.10.2023 № 391/12 [5].

Таким чином, напрями забезпечення правового режиму воєнного стану обласними військовими адміністраціями включають в себе підтримку публічної безпеки та порядку, організацію безперервності роботи органів державної влади, збереження фінансово-економічного потенціалу регіону та соціально-гуманітарну підтримку населення. Кожен із цих напрямів передбачає застосування окремих адміністративно-правових засобів з метою задоволення критично важливих аспектів ефективної роботи механізму функціонування правового режиму воєнного стану, а також сприяння підвищенню безпеки і нормальному рівню життєдіяльності населення.

Список використаних джерел:

1. Про правовий режим воєнного стану: закон від 12.05.2015 №389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. №28. Ст.250.
2. Про видачу ліцензії товариству з обмеженою відповідальністю "Харківська приватна гімназія "Веселі сходинок" Харківської області" на право провадження освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти та повної загальної середньої освіти: розпорядження від 20.10.2022 №212В. *Офіційний веб-сайт Харківської обласної військової адміністрації*. URL: <http://kharkivoda.gov.ua/dokumenty/rozporядzhennya/3355/3415/117977>.
3. Про організацію забезпечення населення Харківської області продовольчими товарами тривалого зберігання в умовах воєнного часу: розпорядження від 24.03.2022 №16В. *Офіційний веб-портал Харківської обласної військової адміністрації*. URL: <https://kharkivoda.gov.ua/dokumenty/rozporядzhennya/3355/3398/115033>.
4. Про передачу у власність автомобілів, визначних гуманітарною допомогою: розпорядження від 29.03.2024 №341. *Офіційний веб-портал Київської обласної військової адміністрації*. URL: <https://koda.gov.ua/wp-content/uploads/2024/04/avtomperedacha.pdf>.
5. Про проведення обов'язкової евакуації у примусовий спосіб дітей з їхніми батьками, особами, які їх замінюють, або іншими законними представниками з окремих населених пунктів Бериславського, Каховського та Херсонського районів Херсонської області, де ведуться бойові дії: наказ від 24.10.2023 №391/12. *Офіційний сайт Бериславської міської ради*. URL: <https://berislav-mr.gov.ua/news/uvaga-3/>.
6. Про утворення Ради оборони Харківської області: розпорядження від 24.02.2022 №9В. *Офіційний веб-сайт Харківської обласної військової адміністрації*. URL: [https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1149/114873/files/9%20про%20раду%20оборони1%20\(копия\).pdf](https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1149/114873/files/9%20про%20раду%20оборони1%20(копия).pdf).